

Pagalbos priemonės, kurias SAS naudai nustatė Švedija ir Danija dėl žalos, atsiradusios dėl skrydžių atšaukimo ar jų tvarkaraščio pakeitimo nustatčius su Covid-19 pandemija susijusius kelionių apribojimus, atitinka Sąjungos teisę

Atsižvelgiant į tai, kad šiose dviejose valstybėse narėse SAS užima gerokai didesnę rinkos dalį nei jos artimiausias konkurentas, pagalba nėra neteisėta diskriminacija

2020 m. balandžio mėn. Danija ir Švedija pranešė Komisijai apie dvi atskiras bendrovei SAS AB skirtas pagalbos priemones, pagal kiekvieną iš kurių suteikiama garantija atnaujinamajai kredito linijai, kurios maksimalus dydis – 1,5 mlrd. Švedijos kronų (SEK)¹. Minėtomis priemonėmis buvo siekiama iš dalies kompensuoti SAS žalą, patirtą dėl jos skrydžių atšaukimo ar jų tvarkaraščio pakeitimo nustatčius kelionių apribojimus dėl Covid-19 pandemijos.

Sprendimais, priimtais 2020 m. balandžio 15 d.² ir 2020 m. balandžio 24 d.³, Komisija pripažino priemones, apie kurias pranešta, valstybės pagalba⁴, suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą. Remiantis šia nuostata, su vidaus rinka suderinama pagalba, skirta gaivalinių nelaimių ar kitų ypatingų įvykių padarytai žalai atitaisyti.

Oro transporto bendrovė **Ryanair** pareiškė ieškinius dėl šių sprendimų panaikinimo; vis dėlto **Europos Sąjungos Bendrojo Teismo dešimtoji išplėstinė kolegija juos atmetė. Šiomis aplinkybėmis ši kolegija pirmą kartą patvirtina individualių pagalbos priemonių, kurių imtasi siekiant reaguoti į Covid-19 pandemijos padarinius, teisėtumą atsižvelgiant į SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą⁵.**

Bendrojo Teismo vertinimas

Pirma, Bendrasis Teismas atmets ieškinio pagrindą, grindžiamą tuo, kad suteikta pagalba yra nesuderinama su vidaus rinka, nes ji skirta vienos įmonės patirtai žalai atitaisyti. Šiuo klausimu Bendrasis Teismas paaiškina, kad, remiantis SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktu, pagalba gali būti skirta atitaisyti ypatingo įvykio padarytą žalą, net jei ji taikoma pavienei įmonei ir nėra atitaisoma visa šio įvykio padaryta žala. Todėl **Komisija nepadarė teisės klaidos vien dėl to, kad SAS skirtos pagalbos priemonės nebuvo taikomos visiems asmenims, kurie patyrė žalos dėl Covid-19 pandemijos.**

¹ Švedijos patvirtinta pagalbos priemonė yra individuali pagalba, kurią Švedija nusprendė suteikti SAS kaip bendrovei, kuriai gali būti taikoma paskolų garantijų sistema, skirta paremti visas Švedijos oro transporto bendroves per Covid-19 pandemiją, apie kurią Švedija pranešė Komisijai anksčiau nei buvo pranešta apie individualią pagalbos priemonę ir kurią Komisija patvirtino 2020 m. balandžio 11 d. pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą.

² Komisijos sprendimas C(2020) 2416 *final* dėl valstybės pagalbos SA.56795 (2020/N) – Danija – Žalos, kurią SAS patyrė dėl COVID-19 pandemijos, kompensavimas.

³ Komisijos sprendimas C(2020) 2784 *final* dėl valstybės pagalbos SA.57061 (2020/N) – Švedija – Žalos, kurią SAS patyrė dėl COVID-19 pandemijos, kompensavimas.

⁴ Kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.

⁵ 2021 m. vasario 17 d. Sprendime *Ryanair / Komisija*, T-259/20 (taip pat žr. Pranešimą spaudai Nr. 17/21) Bendrasis Teismas atliko panašų valstybės pagalbos sistemos, kurią patvirtino Prancūzija siekdama reaguoti į Covid-19 pandemijos padarinius Prancūzijos oro transporto rinkai, teisėtumo vertinimą. 2021 m. balandžio 14 d. Sprendime *Ryanair / Komisija*, T-388/20 (taip pat žr. Pranešimą spaudai Nr. 53/21) Bendrasis Teismas nagrinėjo kitą individualią pagalbos priemonę remiantis SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktu.

Antra, Bendrasis Teismas atmets *Ryanair* nurodytą ieškinio pagrindą, kuriuo ginčijamas pagalbos priemonių proporcingumas atsižvelgiant į žalą, kurią SAS sukėlė Covid-19 pandemija. Pirmiausia Bendrasis Teismas primena, kad pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą galima kompensuoti tik tuos ekonominius nuostolius, kuriuos tiesiogiai sukėlė gaivalinės nelaimės ar kiti ypatingi įvykiai. Todėl, **atsižvelgiant į kintamą pandemijos pobūdį ir neišvengiamai į ateitį orientuotą jos SAS padarytos žalos kiekybinio įvertinimo pobūdį, Komisija pateikė pakankamai tikslų apskaičiavimo metodą minėtai žalai įvertinti, kurį taikant galima išvengti pernelyg didelės kompensacijos skyrimo rizikos**⁶. Tokiomis aplinkybėmis Bendrasis Teismas taip pat pabrėžia Danijos ir Švedijos priimtą įsipareigojimą ne vėliau kaip 2021 m. birželio 30 d. atlikti SAS faktiškai patirtos žalos *ex post* vertinimą ir prireikus pareikalauti, kad ši bendrovė grąžintų minėtą žalą viršijančią pagalbą, atsižvelgiant į visą pagalbą, kuri gali būti suteikta SAS dėl Covid-19 pandemijos, įskaitant užsienio valstybių valdžios institucijų suteiktą pagalbą.

Trečia, Bendrasis Teismas atmets ieškinio pagrindą, susijusį su tariamu nediskriminavimo principo pažeidimu. Iš tiesų dėl savo pobūdžio individualia pagalba įtvirtinamas skirtingas požiūris ar net diskriminacija, kuri yra būdinga priemonės individualumui. Taigi tvirtinimas, kad tokia pagalba prieštarauja nediskriminavimo principui, reikštų, kad sistemingai ginčijamas bet kokios individualios pagalbos suderinamumas su vidaus rinka, nors pagal Sąjungos teisę leidžiama teikti tokią pagalbą, jeigu tenkinamos visos SESV 107 straipsnyje numatytos sąlygos.

Be to, net darant prielaidą, kad taikant šį principą nagrinėjamos priemonėmis įtvirtintas skirtingas požiūris gali būti prilyginamas diskriminacijai, jis gali būti pateisinamas, jei yra būtinas, tinkamas ir proporcingas siekiant teisėto tikslo. Kadangi *Ryanair* taip pat nurodo SESV 18 straipsnį, Bendrasis Teismas pažymi, kad pagal šią nuostatą Sutarčių taikymo srityje, nepažeidžiant jose esančių specialiųjų nuostatų, draudžiama bet kokia diskriminacija dėl pilietybės. Kadangi, Bendrojo Teismo teigimu, SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktas yra viena iš Sutartyse numatytų specialiųjų nuostatų, tuo remdamasis jis toliau nagrinėja atitinkamas priemones.

Šiuo klausimu Bendrasis Teismas, viena vertus, patvirtina, kad nagrinėjamų priemonių tikslas atitinka SESV 107 straipsnio 2 dalies b punkte nustatytas sąlygas, nes jis iš tikrųjų skirtas iš dalies atitaisyti ypatingo įvykio, t. y. Covid-19 pandemijos, SAS sukeltą žalą. Kita vertus, Bendrasis Teismas konstatuoja, jog, **atsižvelgiant į tai, kad Danijoje ir Švedijoje SAS užima didžiausią rinkos dalį ir ši dalis yra gerokai didesnė už jos artimiausio konkurento abiejose valstybėse užimamas rinkos dalis, SAS palankus skirtingas požiūris yra tinkamas siekiant minėtų priemonių tikslo ir neviršija to, kas būtina šiam tikslui pasiekti.**

Ketvirta, Bendrasis Teismas nagrinėja Komisijos sprendimus atsižvelgdamas į laisvę teikti paslaugas ir įsisteigimo laisvę. Šiomis aplinkybėmis Bendrasis Teismas pažymi, kad ***Ryanair* neįrodė, kaip dėl išimtinio priemonės pobūdžio ji gali būti atgrasyta nuo įsisteigimo Danijoje ar Švedijoje** arba nuo paslaugų teikimo iš kurios nors iš šių valstybių ir į jas.

Kalbant apie Bylą T-379/20, pažymėtina, jog Bendrasis Teismas taip pat konstatuoja, kad pagalbos priemonė, apie kurią pranešė Švedija, yra papildoma Švedijos pagalbos sistemos, patvirtintos pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą siekiant reaguoti į Švedijos ekonomikos sutrikimus dėl Covid-19 pandemijos, atžvilgiu⁷. Tačiau jis atmets argumentą, grindžiamą tuo, kad dėl šios priežasties šia priemone negali būti siekiama atitaisyti ypatingo įvykio, kaip jis suprantamas pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą, padarytą žalą. Šiuo klausimu Bendrasis Teismas pažymi, kad SESV nedraudžiama kartu taikyti SESV 107 straipsnio 2 dalies

⁶ Komisija nurodė, kad SAS patirtos žalos mastas atitinka „pridėtinės vertės praradimą“, kurį sudaro laikotarpio nuo 2019 m. kovo mėn. iki 2020 m. vasario mėn. pajamų ir laikotarpio nuo 2020 m. kovo mėn. iki 2021 m. vasario mėn. pajamų skirtumas, iš kurio buvo atimtos, viena vertus, išvengtos kintamosios sąnaudos, apskaičiuotos remiantis sąnaudomis, patirtomis nuo 2019 m. kovo mėn. iki 2020 m. vasario mėn., ir, kita vertus, pelno marža, susijusi su pajamų praradimu. Žalos dydis buvo preliminariai įvertintas atsižvelgiant į tai, kad laikotarpiu nuo 2020 m. kovo mėn. iki 2021 m. vasario mėn. oro eismas sumažėjo 50–60 %, palyginti su laikotarpiu nuo 2019 m. kovo mėn. iki 2020 m. vasario mėn., ir sudarė 5–15 mlrd. SEK.

⁷ 2021 m. vasario 17 d. Sprendime *Ryanair / Komisija*, T-238/20 (taip pat žr. Pranešimą spaudai Nr. 16/21) Bendrasis Teismas atmets *Ryanair* ieškinį, pareikštą dėl Komisijos sprendimo, kuriuo ši Švedijos pagalbos sistema pripažinta suderinama su vidaus rinka.

b punktą ir 107 straipsnio 3 dalies b punktą, jeigu tenkinamos kiekvienos iš šių dviejų nuostatų sąlygos. Taip, be kita ko, yra tuo atveju, kai faktai ir aplinkybės, dėl kurių atsiranda dideli ekonomikai sutrikimai, susiklosto dėl ypatingo įvykio.

Galiausiai Bendrasis Teismas kaip nepagrįstus atmeta ieškinio pagrindus, grindžiamus tariamu pareigos motyvuoti pažeidimu, ir konstatuoja, kad nebūtina nagrinėti ieškinio pagrindo, grindžiamo iš SESV 108 straipsnio 2 dalies kylančių procesinių teisių pažeidimu, pagrįstumo.

PASTABA: Apeliacinis skundas tik teisės klausimais dėl Bendrojo Teismo sprendimo ar nutarties gali būti paduotas Teisingumo Teismui per du mėnesius ir dešimt dienų nuo tokio sprendimo ar nutarties įteikimo dienos.

PASTABA: Ieškiniu dėl panaikinimo siekiama panaikinti Sąjungos teisei prieštaraujančius Sąjungos institucijų teisės aktus. Tam tikromis sąlygomis valstybės narės, Sąjungos institucijos ir asmenys Teisingumo Teisme arba Bendrajame Teisme gali pareikšti ieškinį dėl panaikinimo. Jeigu ieškinys pagrįstas, teisės aktas panaikinamas. Atitinkama institucija turi užpildyti teisės spragą, kuri gali atsirasti panaikinus teisės aktą.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Bendrojo Teismo.

Visas sprendimų tekstas ([T-378/20](#) ir [T-379/20](#)) nuo jų paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Nuotraukas iš sprendimo paskelbimo posėdžio galima rasti „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106